

Kompetanse, ansvar og oppgavefordeling i tannhelsetjenesten

Tannlegeutdanningen i Norge er nå en femårig mastergradsutdanning i odontologi. Tannpleierne har en treårig bachelor i odontologi. Tannhelsesekretærene har sin utdanning fra den videregående skolen.

Tannlegeutdanningen er lang og spesialisert, nettopp fordi arbeidsoppgavene er kompliserte og feil kan få alvorlige konsekvenser. Pasientsikkerheten står alltid i sentrum. Vi jobber med mennesker og må ha gode kunnskaper på en rekke fagområder som anatomi, fysiologi, sykdomslære, materiallære og farmakologi. Vi må beherske kompliserte kliniske behandlingsmetoder. Dessuten er kommunikasjon og kunnskap om lovverk nødvendig for å kunne ivareta pasientene på best mulig måte.

I Norge utdanner vi også tannlegespesialister. De fordyper seg videre i sine fagområder for å beherske mer kompliserte pasientkasus og behandlingsformer.

Hvorfor er jeg opptatt av dette? Hvorfor skriver jeg dette? Dette er kjent for dere alle.

Årsaken er at jeg ser en utvikling i bransjen, også blant NTFs medlemmer, som bekymrer meg. Yrkesstoltheten, betydningen av tannlegeutdanningen og autorisasjonen, er i ferd med å svekkes. Vi ser stadig tilbud om kurs hvor tannhelsesekretærer skal læres opp til å utføre tannlege- og tannpleieroppgaver «for å frigjøre tannlegens tid til større og mer profitable oppgaver». Et kurs skal lære tannhelsesekretærer klinisk tannrens på en halv dag – i tillegg til at de skal øve på egen klinikk. Det arrangeres også anestesikurs for tannhelsesekretærer. Vi får i tillegg informasjon om at tannhelsesekretærer

jobber selvstendig med egne pasienter og i noen tilfeller til og med har egne timebøker.

Både anestesi og tannrens er «blodige» arbeidsoppgaver som fordrer at behandler er kjent med pasientens medisinske status og medisinerings og kjenner konsekvensene ved behandling av risikopasienter. På bakgrunn av de krav som settes til de odontologiske profesjonsutdanningene på bachelor- og mastergradsnivå, og det lovverket som gjelder for disse profesjonene, synes jeg det er underlig at arbeidsoppgaver uten videre kan overføres til en annen yrkesgruppe uten tilsvarende utdanning. For meg innebærer dette en devaluering av vår egen utdanning og kompetanse.

Jeg er klar over at lovverket åpner for bruk av medhjelpere. Det er to paragrafer i Lov om helsepersonell som er relevante her.

§ 4. Forsvarlighet

Helsepersonell skal utføre sitt arbeid i samsvar med de krav til faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp som kan forventes ut fra helsepersonellens kvalifikasjoner, arbeidets karakter og situasjonen for øvrig

§ 5. Bruk av medhjelpere

Helsepersonell kan i sin virksomhet overlate bestemte oppgaver til annet personell hvis det er forsvarlig ut fra oppgavens art, personellens kvalifikasjoner og den oppfølging som gis. Medhjelpere er underlagt helsepersonells kontroll og tilsyn.

Disse lovtekstene gir i utgangspunkt tannleger rett til å overlate bestemte oppgaver i en odontologisk behandlingssituasjon til annet helsepersonell. Men tannlegen skal overvåke behandlingen slik at den utføres på en måte

som er i henhold til aksepterte retningslinjer. Jeg stiller spørsmålsteget ved om delegasjonsmyndigheten utøves på en faglig forsvarlig måte i de eksemplene jeg har vist til. Jeg forstår at det kan være lukrativt å gjøre ting på denne måten, men pasientsikkerheten må alltid være viktigere enn inntjeningshensyn og pasientflyt. Det er faktisk en grunn til at tannleger har en lang og spesialisert utdanning. Et kurs eller internopplæring av ansatte kan aldri erstatte en utdanning på dette nivået.

Pasienter som har krav på trygdestønad vil kunne gå glipp av denne ettersom det er behandler som skal signere journal og sende inn trygderefusjonskrav. Tannhelsesekretærer har ikke rett til å sende inn stønadskrav, noe som er presisert i «det gule heftet».

Samarbeidet mellom tannlege og tannhelsesekretær er selve drivverket i en tannklinikk. Vi er avhengig av dyktige tannhelsesekretærer! Men det er svært viktig å ha gode og omforente retningslinjer slik at det ikke er tvil om arbeidsfordelingen. Delegering må aldri gå på bekostning av pasientsikkerheten, og det må alltid legges til grunn at tannlegen er den medisinske ansvarlige for resultatet av utført behandling.

I NTF skal vi være opptatt av pasientsikkerhet. Spørsmålet om delegering og hvem som skal utføre hvilke arbeidsoppgaver er et tema som vil bli tatt opp på ulike arenaer, nå først på høstens ledermøte. Målet er en tydelig policy som alle våre medlemmer kan stille seg bak.

Vi kan og skal med rette være stolte av utdanningen og profesjonen vår!

Camilla Hanser Stenum